

Názory občanů na vybraná opatření v rodinné politice

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2009, v09-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. 11. – 9. 11. 2009</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1082</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ES.3, ES.4, ES.5</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>21. prosince 2009</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Paulína Tabery</i>

V listopadu 2009 byly do bloku týkajícího se sociální politiky zařazeny i otázky podrobněji mapující názory veřejnosti na oblast rodinné politiky. Bylo zjišťováno, nakolik se podle občanů vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi, jaké jsou jejich názory na různá opatření týkající se těchto rodin, a která z těchto opatření preferují.

V obecné rovině, ve které bylo zjišťováno, jaká péče je věnována rodinám s dětmi ze strany vlády,¹ převládá mínění, že starost v této oblasti je nedostatečná (53 %), významná část obyvatel se domnívá, že je přiměřená (38 %). Že by vláda věnovala zmíněným rodinám příliš mnoho pozornosti, se domnívá skutečné minimum občanů (4 %). Ve srovnání s minulým rokem se přitom názory na tuto věc výrazněji nezměnily (viz tabulka 1).

¹ Znění otázky: „Domníváte se, že se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi příliš mnoho, přiměřeně, nedostatečně?“

Tabulka 1. Jak se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi (v %)

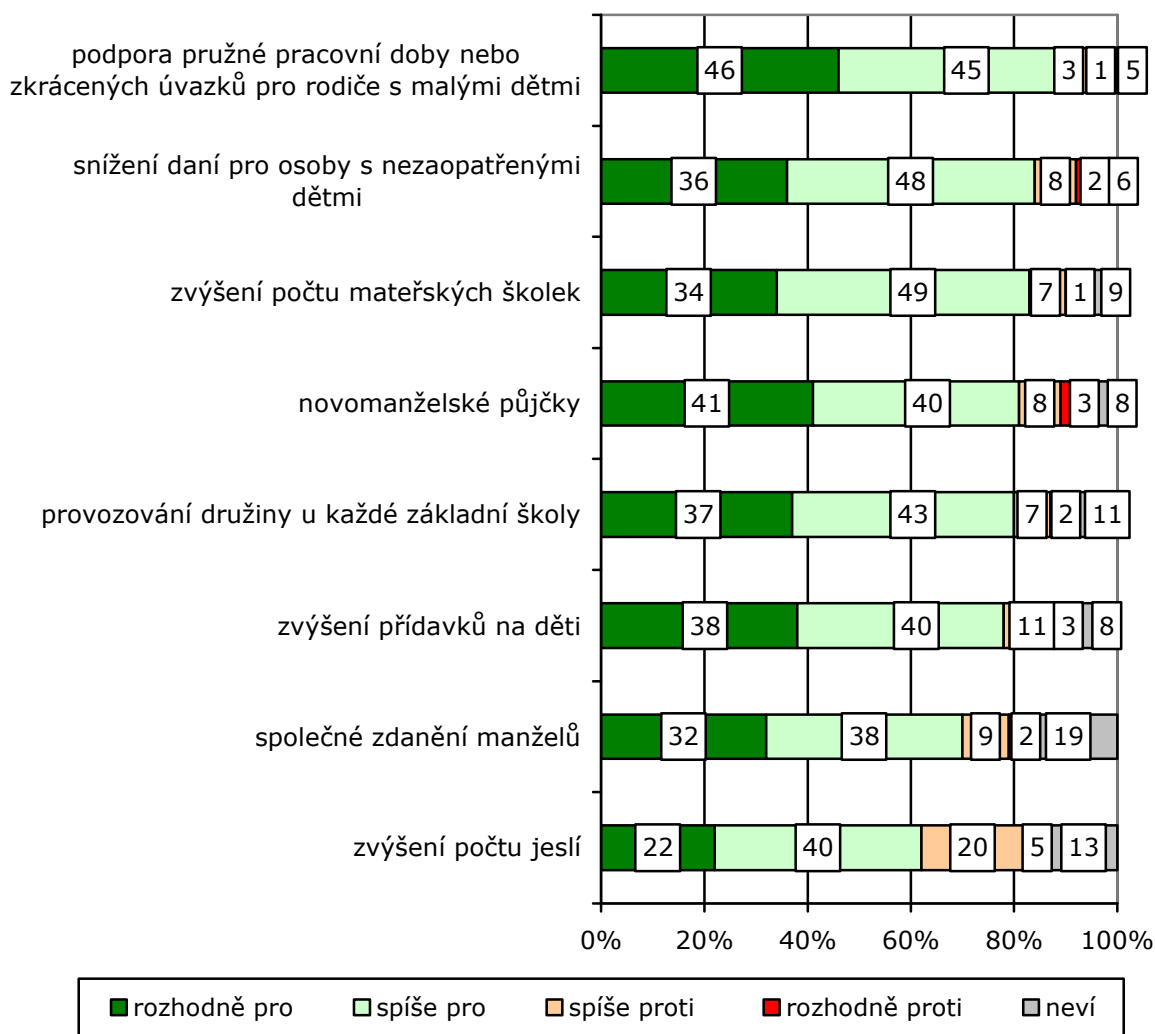
	2/2004	11/2006	11/2007	11/2008	11/2009
nedostatečně	71	47	57	55	53
přiměřeně	24	42	34	38	38
příliš mnoho	2	4	2	2	4
neví	3	7	7	5	5

Rozdíly v názorech z hlediska sociodemografických charakteristik se projevují podle pohlaví a životní úrovně domácnosti dotázaných. Ženy se o něco častěji než muži domnívají, že starost vlády o rodiny s dětmi je nedostatečná. Podobně je to i u občanů deklarujících špatnou životní úroveň, naopak lidé s dobrou životní úrovní se častěji kloní k názoru, že péče vlády je přiměřená.

Další otázka se týkala souhlasu s uplatňováním nebo zaváděním vybraných opatření na podporu rodin s dětmi.² Vzhledem k tomu, že respondenti měli vyjádřit názor na každé opatření zvlášť, zaznamenala všechna vysoký ohlas. I tak však lze rozeznat jisté odlišnosti mezi hodnocenými opatřeními. Jednoznačně nejvyšší podporu má pružná pracovní doba nebo zkrácené úvazky pro rodiče s malými dětmi (91 %), pro další opatření jako snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi, zvýšení počtu mateřských školek, novomanželské půjčky, provozování družiny u každé základní školy, nebo zvýšení přídavků na děti se vyslovilo kolem 80 % obyvatel České republiky. Opatření jako společné zdanění manželů nebo zvýšení počtu jeslí mají relativně nižší podporu mezi občany (70 %, resp. 62 %), ačkoli podíl lidí vyslovujících souhlas s těmito postupy je stále poměrně vysoký. U zvýšení počtu jeslí je však možné na rozdíl od ostatních položek pozorovat nezanedbatelný podíl nesouhlasných odpovědí (25 %). Rovněž jsou značně zastoupené i vyjádření *nevím* (13 %), což jen dokládá nejistotu v názorech na toto opatření. Podobně je tomu i u společného zdanění manželů, když se k němu nedovede vyjádřit zhruba pětina respondentů. Přestože se společné zdanění manželů v praxi již neuplatňuje, bylo mezi zkoumaná opatření zařazeno vzhledem k povaze otázky, tedy proto, že byly zjišťovány názory i na opatření, která potenciálně mohou být uplatňována nebo zavedena (viz graf 1).

² Znění otázky: „Co si myslíte o následujících opatřeních? Jste pro nebo proti, aby byla uplatňována či zaváděna? a) Snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi, b) zvýšení počtu jeslí, c) zvýšení počtu mateřských školek, d) podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi, e) společné zdanění manželů, f) zvýšení přídavků na děti, g) provozování družiny u každé základní školy, h) novomanželské půjčky.“ Varianty odpovědí: rozhodně pro, spíše pro, spíše proti, rozhodně proti.

Graf 1. Názory občanů na uplatňování jednotlivých opatření státu v rodinné politice

Ve srovnání s měřením provedeným v minulém roce nedošlo k výraznějším změnám v názorech na vybraná opatření. Lze pozorovat pouze jisté oslabení podpory pro snížení daní u osob s nezaopatřenými dětmi, novomanželské půjčky, provozování družin u každé ze základních škol a zvýšení přídavků na děti (viz tabulka 2).

Tabulka 2. Souhlas a nesouhlas se zaváděním či uplatňováním opatření v rodinné politice – časové srovnání (v %)

	11/2004		11/2006		11/2007		11/2008		11/2009	
	Pro	Proti	Pro	Proti	Pro	Proti	Pro	Proti	Pro	Proti
podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi	92	4	90	4	90	4	91	3	91	4
snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi	91	5	87	7	87	6	88	8	84	10
zvýšení počtu mateřských školek	55	26	66	17	75	10	84	7	83	8
novomanželské půjčky	91	5	87	6	87	5	86	7	81	11
provozování družiny u každé základní školy	82	8	78	8	82	7	86	7	80	9
zvýšení přídavků na děti	89	7	76	16	77	13	83	11	78	14
společné zdanění manželů	73	7	73	8	73	8	72	10	70	11
zvýšení počtu jeslí	41	39	48	34	56	25	63	23	62	25

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi *nevím*.

Rozdíly v mínění ohledně vybraných opatření se projevují podle pohlaví: ženy o něco častěji než muži upřednostňují (a to zejména rozhodnou variantou odpovědi) služby podporující skloubení pracovního a rodinného života jako jsou zvýšení počtu jeslí, zvýšení počtu mateřských školek, provozování družin u základních škol, podpora pružné pracovní doby nebo částečných úvazků, ale také jiný typ opatření - zvýšení přídavků na děti. Z hlediska věku je nejvýznamnějším rozdílem to, že mladší lidé do 30 let se častěji k dané problematice neumí vyjádřit a volí odpověď *nevím*. U většiny opatření se zároveň důrazněji i častěji vyjadřují pro jejich zavedení nebo uplatňování lidé ve věku 30 - 44 let (o něco více upřednostňují zejména rozhodnou variantu odpovědi).

Aby bylo možné jednotlivá opatření seřadit podle vnímání jejich důležitosti, neposuzovali respondenti pouze každé zvlášť, nýbrž měli z výše uvedených možností vybrat tři, které by podle nich měly být prioritou vlády.³ Nejčastěji je jmenováno snížení daní pro rodiče nezaopatřených dětí, podpora pružné pracovní doby a zkrácených úvazků a zvýšení přídavků na děti (viz tabulka 3).

³ Znění otázky: „Pokud byste měl vybrat z nabízených opatření ta, jež by měla být nejvyšší prioritou vlády, která by to byla? Vyjmenujte maximálně tři.“

Tabulka 3. Opatření, která by měla být prioritou vlády (v %)

	11/2007	11/2008	11/2009
snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi	60	56	60
podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi	50	47	50
zvýšení přídavků na děti	43	49	49
novomanželské půjčky	47	41	39
společné zdanění manželů	30	27	30
zvýšení počtu mateřských školek	19	28	27
provozování družiny u každé základní školy	14	15	13
zvýšení počtu jeslí	9	12	10
žádné	1	1	1
neví	5	4	4
bez odpovědi	22	20	17
celkem	300	300	300

Pozn.: Vzhledem k tomu, že každý respondent mohl uvést až tři položky, činí součet všech možných odpovědí 300 %.